

CARDONA

Coordinador: Joan Antoni Solans Huguet. Arquitecte

Pla

**D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA
MUNICIPAL**

Juliol 2009

**Normes
Annexes. II part**

ÍNDEX

FITXES DELS BENS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL.....	7
FITXES DELS MONUMENTS D'INTERÈS LOCAL EN L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL DEL CENTRE HISTÒRIC.....	
27	
Obres d'enginyeria	28
Edificis industrials	50
Edificis militars	59
Edificis religiosos	83
Edificis públics	97
Edificis civils	127
FITXES DELS MONUMENTS D'INTERÈS LOCAL FORA DE L'ÀMBIT DEL PLA ESPECIAL DEL CENTRE HISTÒRIC.....	
339	
Elements	340
Obres d'enginyeria	417
Edificis industrials	435
Edificis civils	467
Edificis militars	479
Edificis públics	483
Edificis religiosos	493
FITXES DELS BENS CULTURALS D'INTERÈS LOCAL CORRESPONENTS A MASIES	
543	

ANNEX III. CATÀLEG D'EDIFICIS I CONJUNTS URBANS A PROTEGIR PER RAONS DEL SEU VALOR PATRIMONIAL

Art. 1.- Definició.

Els edificis que en els plànols d'ordenació mostren amb un símbol de protecció es regulen pel que es disposa en aquest annex III, relatiu al catàleg d'edificis objecte de protecció pel seu interès històric, artístic o monumental. El pla distingeix a través d'aquest annex tres categories d'edificis protegits aquells que estan catalogats de bens culturals d'interès nacional constitueixen el primer grup en el que es troben a més del propi nucli antic, el castell i la col·legiata o canònica de sant Vicenç junt amb el pont del diable i la Torre de Meer i els murs i portals de Graells. Els segons són aquells catalogats de bens d'interès local que classifica els exteriors a la zona del pla especial del nucli antic i els interiors a ell i finalment el tercer grup està configurat per certs masos que classifica d'interès arquitectònic i paisatgístic.

Assenyala en les seves sis primeres categories a través d'uns símbols puntuals que es representen sobre el plànols d'ordenació del sòl urbà a escala 1:2.000, el primer cas, o categoria de catalogació més estricta. Els edificis del segon grup amb l'aprovació definitiva del pla prenen la condició de bens d'interès cultural de caràcter local, i són els que s'inclouen en la relació de fitxes que s'acompanya a aquesta classe d'edificis i el tercer grup correspon a les masies classificades pels seus notables valors i per a les que s'inclou les fitxes del seu catàleg.

Als edificis del segon grup, qualsevol obra que s'hi faci, be de reestructuració be d'obra nova ve obligada a mantenir l'actual façana per mantenir les senyes d'identitat del centre històric i de certs carrers de la vila. Els edificis inclosos en el tercer nivell de catalogació, venen obligats cas d'obres de remodelació o de reforma a respectar les regles d'arquitectura assenyalades en les normes segons el seu tipus per assegurar el manteniment de l'atmosfera específica del paratge a través de la conservació de l'estructura tipològica que el va originar i a respectar l'arquitectura del conjunt.

Art. 2.- Condicions d'ordenació i edificació.

1. El catàleg de Protecció del Patrimoni Arquitectònic pels edificis classificats en el segon grup de protecció impedeix la possibilitat d'augmentar el seu volum edificable, la finalitat essencial del Pla és la seva íntegra conservació a partir de trobar noves utilitzacions cas que se suprimeixi l'ús d'habitatge que molts d'aquests tenien per a què donin uns rèdits econòmics suficients per a garantir als seus propietaris la seva conservació. Per aquells dins de l'àmbit del pla especial de conservació del nucli antic les normes de conservació a aplicar són les del pla especial aprovat i incorporat en les normes del pla d'ordenació Urbanística municipal; Pel que fa als edificis de tercer grup, el pla admet la seva transformació subjecte a les condicions d'edificació i tipològiques que els varen originar, però amb exigència de mantenir l'actual façana i els seus elements d'interès patrimonial.

2. En els edificis del primer grup només es permeten les obres de manteniment estructural i de millora de les instal·lacions i serveis.

3. Es obligatori mantenir i conservar en els edificis catalogats i els elements auxiliars que defineixen la seva singular contribució a l'ordenació urbana de Cardona, miradors, torres, glories, tanques, galeries, etcètera definint les singulars característiques i atmosferes de determinats carrers, així com igualment els jardins cas que en disposin.

4. Les intervencions en els edificis del primer grup s'han de concretar a través d'un pla especial informat favorablement pel Servei del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

BENS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL primer grup (clau

Art. 3.- Definició.

A les fitxes es descriu el llistat dels sis conjunts inclosos en aquesta categoria junt amb les seves característiques fonamentals i quan es senyalin els elements especials amb els que se'n té que tenir especial cura en la seva conservació pel seu notable interès.

CANÒNICA DE SANT VICENÇ

Adreça

Cardona (Bages)

Protecció Disposició Data disposició

BCIN Decret 03/06/1931

Acord
Govern 20/01/1992
Generalitat

Publicació Data publicació

Gaseta 04/06/1931

DOGC 07/02/1992

Estil

Romànic

Gòtic

Època

X - XI

CASTELL DE CARDONA

|

Adreça

Cardona (Bages)

Protecció	Disposició	Data disposició
BCIN	Decret	22/04/1949
	Acord Govern Generalitat	20/01/1992
	Publicació	Data publicació
	BOE	05/05/1949
	DOGC	07/02/1992

Estil

Romànic - Gòtic

Època

X - XI

XIV - XV

XVIII - XIX

*CARDONA. Nucli històric de la vila vella***Adreça**

Cardona (Bages)

Protecció	Disposició	Data disposició
BCIN	Acord Govern Generalitat	20/01/1992
	Publicació	Data publicació
	DOGC	07/02/1992

*MURS I PORTAL DE GRAELLS***Adreça**

Cardona (Bages)

Protecció	Disposició	Data disposició
BCIN	Decret	22/04/1949
	Publicació	Data publicació
	BOE	05/05/1949

Època

XIV

XIX

*PONT DEL DIABLE***Altres noms**

Pont Trencat

Adreça

Cardona (Bages)

Protecció	Disposició	Data disposició
BCIN	Decret	05/09/1962
	Publicació	Data publicació
	BOE	07/09/1962

Estil

Gòtic

Època

XV

TORRE DE MEER

Adreça

Cardona (Bages)

Protecció

BCIN

Disposició

Decret

Data disposició

22/04/1949

Publicació

BOE

Data publicació

05/05/1949

Època

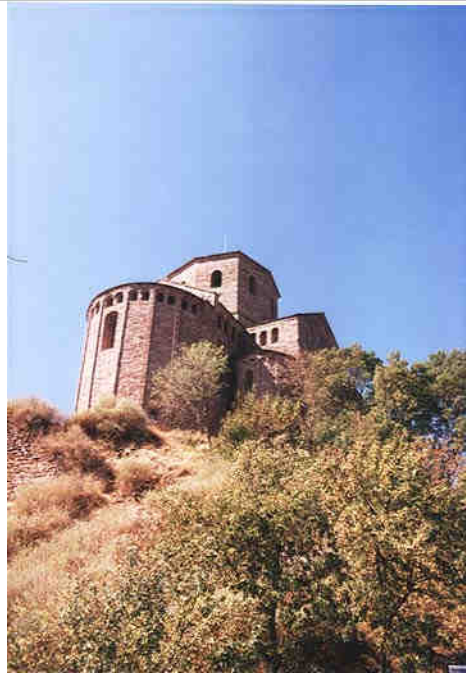
XIX

FITXES DELS BENS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS DE LA VILA DE CARDONA

R-06/1

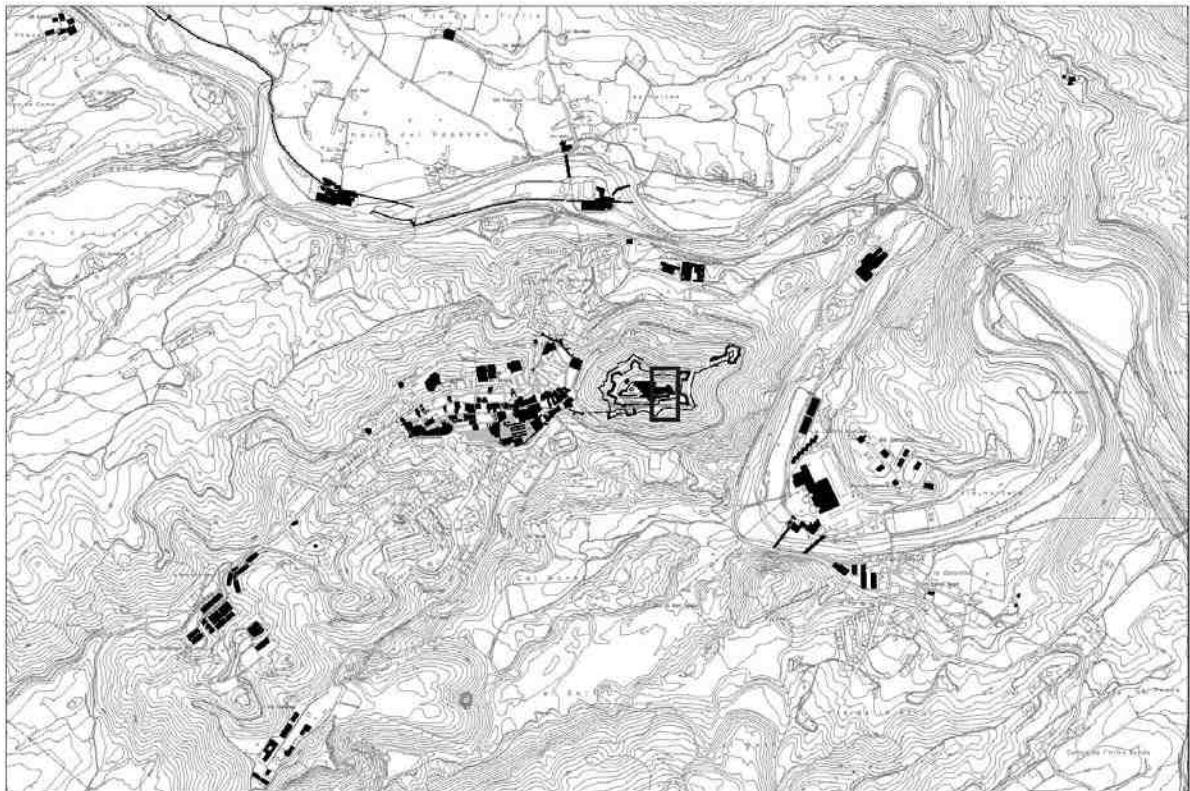
DENOMINACIÓ: Col·legiata de Sant Vicenç	
LOCALITZACIÓ: Situada a la part oriental del recinte superior del conjunt d'edificacions del castell.	
CRONOLOGIA: Segle X	
ESTIL: Romànic	
AUTOR: -----	
IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA	
	Juny 2001
	
CONTEXT: Puig que destaca a la plana al voltant de la vall del curs del Cardener. A ponent d'aquest s'assenta la vila actual i al sud se situa la vall Salina.	
DESCRIPCIÓ GENERAL: L'església està considerada com l'obra mestra del primer romànic català. És de planta basilical amb tres naus i transcepte, creuer amb cúpula, capçalera de tres absis i cripta. Als peus, l'atri. L'absis principal és de mida superior als laterals, i tots ells presenten una finestra esqueixada. La cripta té tres naus de quatre trams i volta d'aresta. Dels elements decoratius destacar les bandes llombardes a l'exterior, així com les finestres. A l'interior dels pòrtics se situaven les pintures que actualment estan al Museu Nacional d'Art de Catalunya. El claustre, gòtic, se situa als peus de l'església, entre el nàrtex i la part residencial del castell. A l'entorn, les dependències canòniques. La seva morfologia contribueix a donar una imatge uniforme del conjunt. A destacar, per últim, les restes de l'antic cementiri, que es conserven al petit espai aterrat situat immediatament a l'est de la capçalera.	
TIPOLOGIA: -----	COMPOSICIÓ: -----
ESTRUCTURA: La nau central volta de canó; les laterals, volta de creueria.	MATERIALS: Fàbrica de carreus disposats en fileres horitzontals lligats amb morter de calç.
COBERTA:	ELEMENTS ARQUITECTÒNICS: el conjunt.
ESTAT DE CONSERVACIÓ: Bo.	
UTILITZACIÓ ACTUAL: Edifici religiós (església i dependències annexes)	
PROTECCIÓ EXISTENT: Monument Històrico-Artístic d'Interès Nacional (1931)	
RÈGIM JURÍDIC: Privada	
VALORACIÓ: És l'única canònica que conserva l'edifici original del primer romànic del segle XI. Està considerada l'obra mestra d'aquest període. De la magnificència de l'obra es dedueix la capacitat econòmica dels seus impulsors: l'Abat Oliba i els vescomtes de Cardona Bramon i Eriball.	

NOTÍCIA HISTÒRICA: Al 980 apareix esmentada per primera vegada en la documentació. A finals de segle X i començaments de l'XI aquesta comunitat aconsegueix aplegar un patrimoni de certa importància fruit de les donacions dels fidels. Al 1029 es va començar a construir l'església de Sant Vicenç i al 1040 es va consagrar. Per la documentació del segle XIV se sap que la Canònica estava integrada pels edificis de l'església, claustre, refector, cuina, forn, pastador, casa de l'Abat, dormitoris dels canonges, infermeria, porteria i cementiri. Al 1335 es fan obres de restauració dels edificis comunitaris degut al seu mal estat. Al segle XVIII a causa de la Guerra de Successió els edificis de la comunitat pateixen greus desperfectes i bona part d'ells seran ocupats pels militars. Al 1794 la comunitat de Sant Vicenç és obligada a deixar l'església, la qual passa a ser magatzem de la caserna del castell. Al 1903 la caserna és abandonada pels militars i la basílica de Sant Vicenç deixa de ser magatzem de queviures. Al 1931 la col·legiata de Sant Vicenç és declarada Monument Històric-Artístic d'Interès Nacional

BIBLIOGRAFIA:

- AA.VV., <<La Paysage Monumental de la France autour l'an mil>>, Picard, 1984.
 A.A.V.V., <<L'establiment de la nació. Romànic (segle XI al XIII)>>, Caixa de Catalunya, 1987.
 A.A.V.V., <<Catàleg de l'exposició "Castillos de Cataluña">>, Palau Reial, Barcelona, 1959.
 BERTRAN, P; CASAS, M., "Cardona", a <<Història del Bages>>, Parcir, Manresa, 1986.
 CARBONELL, E., <<El romànic català>>, Ed.62, Barcelona, 1975.
 CASAS NADAL, M., <<El monestir de Sant Vicenç de Cardona a l'Edat Medieval. Alguns aspectes de la seva història des dels seus orígens fins al 1314>>, Univ. Barcelona, 1989.
 FONT RIUS, J., "La restauració cristiana de Cardona i la seva carta de població" a <<Cardener>>, 1986.
 JUNYENT, E., <<Catalunya romànica, l'arquitectura del segle XI>>, Abadia de Montserrat, Barcelona, 1975.
 JUNYENT, E; MAZCUÑAN, A., "Sant Vicenç de Cardona" a <<Catalunya Romànica>>, vol.XI, Fund. Enciclo.Catalana, Barcelona, 1984.
 PLADEVALL, A., <<Els monestirs catalans>>, Barcelona, 1968.
 PLADEVALL, A; ADELL, J., <<L'art romànic a Catalunya. Catàleg de l'exposició>>, Pla d'Acció Cultural de l'Associació del Personal de la Caixa de Pensions, Barcelona, 1983.
 PUIG CADAFALCH, J; FALGUERA, A; GODAY, J., <<L'arquitectura romànica a Catalunya>>, IEC, Barcelona, 1983.
 SERRA VILARO, J., "Notícies històriques del castell de Cardona", a <<Butlletí del Cente Excursionista de Catalunya>>, 103, Barcelona, 1903.
 SERRA VILARO, J., <<El castell de Cardona>>, Tarragona, 1954.
 SERRA VILARO, J., "Els senyors de Cardona", a <<Història de Cardona>>, vol. I, Tarragona, 1966.
 WHITEHILL, W.M., <<L'art romànic a Catalunya. Segle XI>>, Ed.62, Barcelona, 1973.

PLÀNOL D'EMPLAÇAMENT.

R-06/3

NORMATIVA DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES: Sòl urbà. Entorn del castell (clau EC)
--

<p>ÀMBIT DE PROTECCIÓ</p>

<p>EXTERIOR</p>

<p>Volum general</p>

<p>Façanes: formalització, materials, textura, cromatisme i elements ornamentals</p>
--

<p>Porxades d'accés</p>

<p>Claustre</p>

<p>INTERIOR</p>

<p>Estructura portant de l'església i la cripta</p>

<p>Formalització arquitectònica</p>

<p>Elements ornamentals: mausoleus</p>
--

INTERVENCIIONS NECESSÀRIES

-

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

-

ENTORN

Àmbit qualificat com a EC per les NNSS
--

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS DE LA VILA DE CARDONA

M-08/1

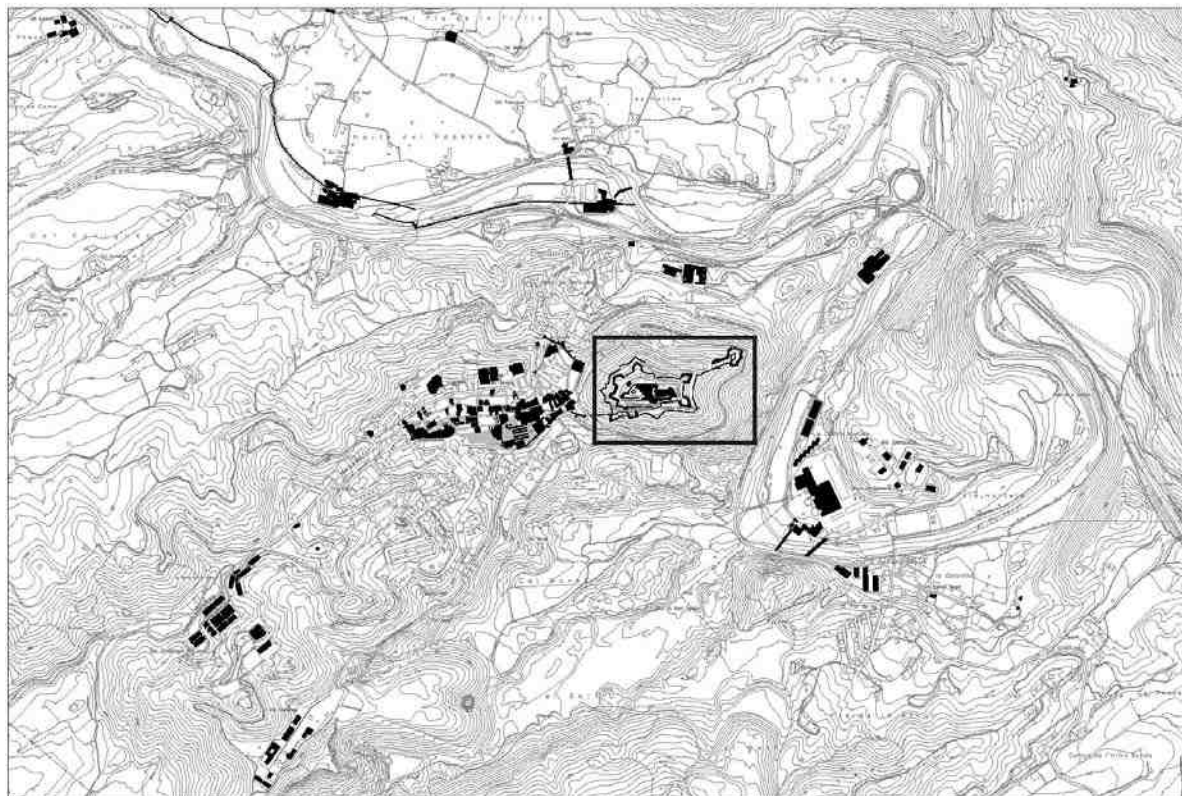
DENOMINACIÓ: Castell i Fortalesa militar de Cardona	
LOCALITZACIÓ: Situat al cim i vessants de la muntanya que es troba a orient de la vila de Cardona, anomenada "de la costa del castell".	
CRONOLOGIA: Segle VIII	
ESTIL: Medieval	
AUTOR: -----	
IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA	
	Juny 2001
	
<p>CONTEXT: Situat en un punt elevat i extremadament estratègic, que domina les valls fèrtils pròximes al nucli urbà, el curs del riu Cardener, les vies de comunicació principals, la vila i la vall Salina.</p>	
<p>DESCRIPCIÓ GENERAL: Conjunt d'edificacions d'èpoques diverses amb funció militar, situades dins un recinte emmurallat del tipus d'estrella típic de les construccions defensives dels segles XVII-XVIII. L'element més antic del conjunt correspon a la "Torre de la Minyona", situada a l'oest del recinte –amb una estructura original que es correspon amb una torre cilíndrica de planta circular, atalussada en la seva base, d'uns 10,5 metres de diàmetre per 25 metres d'alçària-. El castell, avui parador nacional, és format per un conjunt d'estances distribuïdes al voltant d'una obertura central, amb predomini d'elements gòtics. Tot aquest conjunt està al mateix temps, emmarcat per una altra muralla. Consta de dos recintes amb corredors coberts i defenses en forma d'amfiteatre per la part oest. A un primer nivell inferior es localitzen els fossars i els baluards de St. Llorenç, d'Isabel II. A un segon nivell, el que ocupa la part superior de la muntanya, s'hi troben els baluards de la Torre i el del Cementiri, així com les edificacions primeres descrites.</p>	
TIPOLOGIA: -----	COMPOSICIÓ: -----
ESTRUCTURA: -----	MATERIALS: -----
COBERTA: -----	ELEMENTS ARQUITECTÒNICS: el conjunt.
ESTAT DE CONSERVACIÓ: Bo.	
UTILITZACIÓ ACTUAL: Assentament militar (castell i fortalesa)	
PROTECCIÓ EXISTENT: Monument Històric Artístic d'Interès Nacional (22-4-1949)	
RÈGIM JURÍDIC: Pública	
<p>VALORACIÓ: El primer tret que fa que aquesta fortalesa tingui un caràcter especial rau en el fet d'haver estat esmentada al segle VIII i que fins l'any 1939 conservés la funció militar. Des de la seva creació exercí un gran domini sobre l'extracció de la sal i la vila de Cardona. Destacar el fet de ser un espai que pot ésser recuperat com a lloc on es pot veure l'evolució de l'arquitectura militar dels darrers mil dos-cents anys i comprendre com un edifici pot dominar completament un territori. Pel que fa a la torre de la Minyona, s'ha d'identificar amb els primitius castells de planta circular bastits a la Catalunya del segle XI. Es tracta d'una de les construccions més antigues del castell, sense descartar que la seva existència obeeixi a estructures anteriors en correspondència a l'ocupació humana del turó del castell en època antiga. La torre deu el seu nom a una llegenda que narra els amors vans d'una de les filles dels vescomtes, la Minyona, amb un cabdill musulmà.</p>	

NOTÍCIA HISTÒRICA: Al 798 Lluís el Piadós va ordenar la conquesta i fortificació del castell, el qual havia restat per molt temps deshabitat, així com que en ell hi residís una guarnició. A finals de segle X els vescomtes d'Osona abandonen la seva residència del castell de Sabassona per residir en el castell de Cardona. Des de llavors el castell passa a ser una seu vescomtal i a causa d'això ben aviat van adoptar el nom de vescomtes de Cardona. Al 1491 Ferran II crea el ducat de Cardona; en aquells moments, degut a l'extensió territorial dels seus estats, era normal que els membres del casal cardoní residissin a Falset i al palau que tenien a Barcelona. Al segle XVIII, a causa de la guerra amb la República Francesa, el govern de Madrid va declarar la fortalesa de Cardona de segon ordre, realitzant importants obres de fortificació. Al 1949 el conjunt del castell és declarat Monument Històric Artístic d'Interès Nacional (22-4-1949).

BIBLIOGRAFIA:

- AA.VV. Catàleg de l'exposició "Castillos de Cataluña", Palau Reial Major, Barcelona, 1959.
 ABADAL, R., <<Dels visigots als catalans>>, Edicions 62, Barcelona, 1968.
 BENET CLARA, R., "Cardona", a <<Catalunya Romànica>>, vol.XI, Fund. Enciclop. Catalana, Barcelona, 1984.
 BERTRAN, P., CASAS, M., "Cardona", a <<Història del Bages>>, Parcir, Manresa, 1986.
 CASAS I NADAL, M., <<El monestir de Sant Vicenç de Cardona a l'Edat Medieval. Alguns aspectes de la seva història des dels seus orígens fins al 1314>>, Tesi Doctoral, Univ.Barcelona, 1989.
 FONT RIUS, J., "La restauració cristiana de Cardona i la seva carta de població", a <<Cardener>>, 1986.
 SERRA VILARO, J., <<Notícies històriques del castell de Cardona>>, Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, Barcelona, 1903.
 SERRA VILARO, J., <<El castell de Cardona>>, Tarragona, 1954.
 SERRA VILARO, J., <<Història de Cardona>>, vol.I i II, Hnos, Sugrañes, Tarragona, 1966.
 GALERA PEDROSA, A., <<El castell de Cardona>>, Farell editors, St Vicenç de Castellet 2001.
 SITGES MOLINS, R., <<Els primers castells del Bages>>, Centre Excursionista del Bages.

PLÀNOL D'EMPLAÇAMENT.

NORMATIVA DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES: Sòl urbà. Entorn del Castell (clau EC)	
ÀMBIT DE PROTECCIÓ	
EXTERIOR	
	Volum general: Palau dels senyors, baluards, casa dels Canonges i Casamata
	Paraments exteriors: formalització, materials, textura, cromatisme i elements ornamentals
	Terraplens dels baluards
	Pany de l'antic recinte emmurallat
	Camí d'enllaç amb Cardona
INTERIOR	
	Formalització arquitectònica
	Estructura portant
	Estructura funcional
	Elements ornamentals
INTERVENCIIONS NECESSÀRIES	
	-
PROPOSTES D'ACTUACIÓ	
	Restauració dels elements malmesos
	Intervenció ambiental a l'entorn del castell
ENTORN	
	Zona qualificada com a EC per les NNSS

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS DE LA VILA DE CARDONA

M-01/1

DENOMINACIÓ: el portal de Graells o de Santa Maria de Graells.

LOCALITZACIÓ: carrer de Graells, s/n.

CRONOLOGIA: segles XIV-XX. Restaurat l'any 1984 per Montserrat Adroer i Tasis

ESTIL: arquitectura gòtica militar.

AUTOR: -----

IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA

Arxiu Històric de Cardona, XXIV. Entorn 1890.

CONTEXT: emplaçat al capdavall del carrer de Graells, un dels ravals sorgits entorn el nucli primigeni de la vila o burg del castell de Cardona en el decurs dels segles XIII-XIV, aquest portal donava sortida al camí general que portava fins a les àrees prepirenenques de Solsona; la Vall de Lord, Sant Llorenç de Morunys i l'Alt Urgell; Serrateix, Berga i la Cerdanya.

DESCRIPCIÓ GENERAL: portal major de les muralles.

DESCRIPCIÓ FAÇANA: alineada.

TIPOLOGIA: -----

COMPOSICIÓ: -----

ESTRUCTURA: portal adovellat, mènsules i matabans, i dues torres pentagonals laterals tipus bestorres.

MATERIALS: pedra vista (carreus escairats i morter).

COBERTA: plana

ELEMENTS ARQUITECTÒNICS: portalada i torres.

ESTAT DE CONSERVACIÓ: bo.

UTILITZACIÓ ACTUAL: Equipament cultural

PROTECCIÓ EXISTENT: -

RÈGIM JURÍDIC: Ajuntament de Cardona.

VALORACIÓ: dels sis portals existents al recinte murat de la vila, és l'únic portal major que s'ha conservat, essent un excel·lent exemple d'arquitectura militar gòtica en el context de la Catalunya baix-medieval.

ERROR: undefinedresource
OFFENDING COMMAND: findresource

STACK:

/N2991
/ColorSpace
/N2991
-savelevel-